

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Кафедра англійської мови

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-
педагогічної роботи

Антон ПАНТЕЛЕЙМОНОВ

_____ 2021 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

«ІНОЗЕМНА МОВА (АНГЛІЙСЬКА) ДЛЯ АСПІРАНТІВ»

рівень вищої освіти третій (освітньо-науковий)

галузь знань 29 Міжнародні відносини

спеціальність 292 «Міжнародні економічні відносини»

вид дисципліни обов'язкова

факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

2021 / 2022 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження
Вченою радою факультету іноземних мов
28.08 2021 року, протокол № 10

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: Юлія ШАМАЄВА,
кандидат філологічних наук, доцент,
завідувач кафедри англійської мови
ХНУ імені В. Н. Каразіна

Програму схвалено на засіданні кафедри англійської мови
Протокол № 4 від 23.06 2021 року

Завідувач кафедри

Юлія ШАМАЄВА

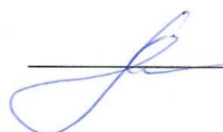
Програму погоджено з гарантом освітньо-наукової програми "Міжнародні
економічні відносини"

Гарант освітньо-наукової програми

Олена ДОВГАЛЬ

Програму погоджено науково-методичною комісією факультету
міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу
Протокол № 1 від 26 серпня 2021 року

Голова науково-методичної комісії

Лариса ГРИГОРОВА-БЕРЕНДА

ВСТУП

Програма обов'язкової навчальної дисципліни «Іноземна мова для аспірантів» складена відповідно до програми підготовки третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» кваліфікації доктор філософії з міжнародних економічних відносин.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Метою курсу є поширення знань аспірантів стосовно особливостей використання англійської мови у професійному та академічному дискурсах і подальше формування системи мовленнєвих умінь із залученням головних стратегій опрацювання аутентичного англійськомовного матеріалу в галузях академічного читання, письма, мовлення та спілкування.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни – формування та розвиток у здобувачів програмних компетентностей, необхідних для розв'язання ними актуальних проблем дослідницько-інноваційної, професійної та викладацької діяльності у сфері міжнародних економічних відносин та відображення їх у власному науковому дослідженні:

ЗК 1. Здатність до набуття універсальних навичок дослідника: пошуку, систематизації і синтезу інформації з різних джерел.

ЗК 2. Здатність формувати системний науковий світогляд, проявляти креативність, продукувати і приймати обґрунтовані рішення.

ЗК 4. Здатність демонструвати культуру наукового усного і писемного мовлення державною та іноземними мовами при оформленні наукових та академічних текстів, демонстрації результатів наукових досліджень у ході дискусій та наукової полеміки.

СК 5. Здатність здійснювати публічну апробацію результатів досліджень, сприяти їх поширенню в науковій та практичній сферах як українською, так і іноземними мовами.

СК 6. Здатність аналізувати, систематизувати та узагальнювати результати міждисциплінарних наукових досліджень у сфері міжнародних економічних відносин та міжнародного бізнесу, визначати тенденції та особливості процесу євроінтеграції України, виявляти сучасні проблеми, формулювати відповідні висновки, пропозиції та рекомендації щодо їх вирішення, формувати прогнози та перспективні напрямки його подальшого розвитку.

1.3. Кількість кредитів – 10.

1.4. Загальна кількість годин – 300.

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
обов'язкова	
Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Рік підготовки	
1-й	1-й
Семестр	
1-й та 2-й	1-й та 2-й
Лекції	
-	-
Практичні, семінарські заняття	
120 год.	36 год.
Самостійна робота	
180 год.	264 год.
Індивідуальні завдання	
-	

1.6. Заплановані результати навчання. Згідно з вимогами освітньо-наукової програми аспіранти повинні досягти таких результатів навчання:

PH 2. Демонструвати системний науковий світогляд, уміння креативно мислити, формулювати висновки і розробляти рекомендації, пропонувати неординарні підходи з використанням новітніх технологій у розв'язанні поставлених завдань.

PH 4. Ідентифікувати наукові та практичні проблеми, готувати наукові тексти та доповіді, здійснювати публічну апробацію результатів досліджень як державною так і іноземними мовами, демонструвати усну та письмову комунікацію.

PH 5. Демонструвати лідерські якості, навички міжособистісної взаємодії, вміння працювати в команді дослідників, ефективно спілкуватися на професійному та соціальному рівнях, дотримуючись принципів наукової етики.

PH 11. Здійснювати публічну апробацію результатів досліджень, сприяти їх поширенню в науковій та практичній сферах як українською, так і іноземними мовами.

2. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Проблемні питання з граматики: Артиклі. Прийменники. Займенники. Іменник та його категорії. Утворення множини іменників. Присвійний відмінок. Прикметник. Ступені порівняння прикметників. Прислівник. Ступені порівняння прислівників. Числівник. Словотворення. Часи дієслів групи Indefinite (Active Voice). Порядок слів розповідного речення. Головні та другорядні члени речення. Типи питальних речень. Дієприкметник Participle I (форми). Часи дієслів групи Continuous (Active Voice). Дієприкметник Participle II (форми). Часи дієслів групи Perfect (Active Voice). Безособові речення. Конструкція there is, there are. Емфатична конструкція it is (was) ... that (who) ...та інші емфатичні конструкції. Слова-замісники. Пасивний стан дієслів. Часи дієслів груп Indefinite, Continuous, Perfect (Passive Voice). Особливості вживання речень у пасивному стані. Сполучники. Складні речення. Складносурядне речення. Складнопідрядне речення. Типи підрядних речень. Непряма мова. Узгодження часів. Дієприкметники Participle I і Participle II (форми та функції). Дієприкметникові комплекси. Незалежний дієприкметниковий комплекс. Інфінітив, його форми та функції. Об'єктний інфінітивний комплекс. Суб'єктний інфінітивний комплекс. Прийменниковий інфінітивний комплекс. Герундій, його форми та функції. Герундіальні комплекси. Модальні дієслова. Умовний спосіб.

Тема 2. Аналітичне читання: тексти за фахом.

Тема 3. Усна практика: Бесіда з теми наукового дослідження. Реферування аутентичних текстів за фахом.

Тема 4. Індивідуальне читання: Аутентичні тексти за фахом (обсяг 600 000 друкованих знаків).

Тема 5. Письмова практика. Особливості англійської пунктуації в академічному письмовому дискурсі. Структурні та змістовні аспекти наукових есе, анотацій. Написання анотацій до наукових статей.

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі			
л		пр	інд	сп	л		пр	інд	сп	
Тема 1.	70		30		40	70		10		60
Тема 2.	60		30		30	60		10		40
Тема 3.	20		10		10	32		2		30
Тема 4.	120		40		80	116		12		104
Тема 5.	30		10		20	32		2		30
Усього годин	300		120		180	300		36		264

4. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ (ПРАКТИЧНИХ, ЛАБОРАТОРНИХ) ЗАНЯТЬ ДЛЯ ОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	1.1. Артиклі	1

	1.2. Прийменники. Займенники	1
	1.3. Іменник та його категорії. Утворення множини іменників. Присвійний відмінок.	1
	1.4. Прикметник. Прислівник. Ступені порівняння прикметників та прислівників.	1
	1.5. Числівник.	0,5
	1.6. Словотворення.	1
	1.7. Часи дієслів групи Indefinite (Active Voice).	1
	1.8. Порядок слів розповідного речення. Головні та другорядні члени речення. Типи питальних речень.	1
	1.9. Дієприкметник Participle I. Часи дієслів групи Continuous (Active Voice).	1
	1.10. Дієприкметник Participle II. Часи дієслів групи Perfect (Active Voice).	1
	1.11. Безособові речення. Конструкція there is, there are. Емфатичні конструкції.	1
	1.12. Слова-замісники.	0,5
	1.13. Пасивний стан дієслів. Часи дієслів груп Indefinite, Continuous, Perfect (Passive Voice). Особливості вживання речень у пасивному стані.	3
	1.14. Сполучники. Складні речення. Складносурядне речення.	1
	1.15. Складнопірядне речення. Типи пірядних речень.	1
	1.16. Непряма мова. Узгодження часів.	1
	1.17. Дієприкметники Participle I і Participle II (форми та функції).	2
	1.18. Незалежний дієприкметниковий комплекс.	1
	1.19. Інфінітив, його форми та функції.	2
	1.20. Суб'єктний інфінітивний комплекс. Об'єктний інфінітивний комплекс. Прийменниковий інфінітивний комплекс.	2
	1.21. Герундій, його форми та функції. Герундіальні комплекси.	2
	1.22. Модальні дієслова.	2
	1.23. Умовний спосіб.	2
2.	Аналітичне читання	30
3.	Усна практика	10
4.	Індивідуальне читання	40
5.	Написання анотацій до наукових статей	10
	Разом	120

ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ (ПРАКТИЧНИХ, ЛАБОРАТОРНИХ) ЗАНЯТЬ ДЛЯ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	1.1. Артиклі. Прийменники. Займенники. Іменник та його категорії. Утворення множини іменників. Присвійний відмінок.	1
	1.2. Прикметник. Прислівник. Ступені порівняння прикметників та прислівників. Числівник. Словотворення.	1
	1.3. аси дієслів групи Indefinite (Active Voice). Порядок слів розповідного речення. Головні та другорядні члени речення. Типи питальних речень..	1
	1.4. Дієприкметник Participle I. Часи дієслів групи Continuous (Active Voice). Дієприкметник Participle II. Часи дієслів групи Perfect (Active Voice).	1
	1.5. Безособові речення. Конструкція there is, there are. Емфатичні конструкції. Слова-замісники. Пасивний стан дієслів. Часи дієслів груп Indefinite, Continuous, Perfect (Passive Voice). Особливості вживання речень у пасивному стані.	1
	1.6. Сполучники. Складні речення. Складносурядне речення. Складнопірядне речення. Типи пірядних речень. Непряма мова. Узгодження часів.	1

	1.7. Дієприкметники Participle I і Participle II (форми та функції). Незалежний дієприкметниковий комплекс.	1
	1.8. Інфінітив, його форми та функції. Суб'єктний інфінітивний комплекс. Об'єктний інфінітивний комплекс. Прийменниковий інфінітивний комплекс.	1
	1.9. Герундій, його форми та функції. Герундіальні комплекси.	1
	1.10. Модальні дієслова. Умовний спосіб.	1
2.	Аналітичне читання	10
3.	Усна практика	2
4.	Індивідуальне читання	12
5.	Написання анотацій до наукових статей	2
	Разом	36

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ теми	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин	
		денна	заочна
1.	Граматика: Артиклі. Прийменники. Займенники. Іменник та його категорії. Утворення множини іменників. Присвійний відмінок. Прикметник. Ступені порівняння прикметників. Прислівник. Ступені порівняння прислівників. Числівник. Словотворення. Часи дієслів групи Indefinite (Active Voice). Порядок слів розповідного речення. Головні та другорядні члени речення. Типи питальних речень. Дієприкметник Participle I (форми). Часи дієслів групи Continuous (Active Voice). Дієприкметник Participle II (форми). Часи дієслів групи Perfect (Active Voice). Безособові речення. Конструкція there is, there are. Емфатична конструкція it is (was) ... that (who) ... та інші емфатичні конструкції. Слова-замісники.	20	10
2.	Підготовка до аналітичного читання	15	10
3.	Підготовка до усної практики за темою наукового дослідження	5	15
4.	Індивідуальне читання	80	104
5.	Написання анотацій до наукових статей	10	15
	Разом за 1 семестр	130	154
1.	Пасивний стан дієслів. Часи дієслів груп Indefinite, Continuous, Perfect (Passive Voice). Особливості вживання речень у пасивному стані. Сполучники. Складні речення. Складносурядне речення. Складнопідрядне речення. Типи підрядних речень. Непряма мова. Узгодження часів. Дієприкметники Participle I і Participle II (форми та функції). Дієприкметникові комплекси. Незалежний дієприкметниковий комплекс. Інфінітив, його форми та функції. Об'єктний інфінітивний комплекс. Суб'єктний інфінітивний комплекс. Прийменниковий інфінітивний комплекс. Герундій, його форми та функції. Герундіальні комплекси. Модальні дієслова. Умовний спосіб	20	50
2.	Підготовка до аналітичного читання.	15	30
3.	Підготовка до усної практики за темою наукового дослідження	5	15
4.	Написання анотацій до наукових статей	10	15
	Разом за 2 семестр	50	110

6. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Методи навчання – взаємодія між викладачем і аспірантом, під час якої відбувається передача та засвоєння знань, умінь і навичок від викладача до аспіранта, а також самостійної та

індивідуальної роботи аспіранта. При проведенні визначених планом видів занять використовуються такі методи:

1. Під час викладення навчального матеріалу:
  - словесні (бесіда, пояснення, розповідь, інструктаж);
  - наочні (ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження);
  - практичні (вправи, практичні роботи, дослідні роботи).
2. За організаційним характером навчання:
  - методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності;
  - методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності;
  - методи контролю та самоконтролю у навчанні;
  - бінарні (поєднання теоретичного, наочного, практичного) методи навчання.
3. За логікою сприймання та засвоєння навчального матеріалу: індуктивно-дедукційні, репродуктивні, прагматичні, дослідницькі, проблемні тощо.

7. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Тема 1 – письмовий тестовий контроль.

Тема 1 та Тема 2 – лексико-граматичний переклад.

Тема 3 – усне опитування, доповіді.

Тема 4 – усне опитування, презентації, підготовка до усної доповіді на конференції.

Тема 5 - письмове опитування (перевірка анотацій до наукових статей за фахом), лексико-граматичні переклади, складання есе, підготовка матеріалів конференції англійською мовою.

8. СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ

1-й семестр

Поточний контроль, самостійна робота		Залік	Сума
1) 15 балів – відвідування занять (0,5 балів за 1 заняття для денної форми навчання; 1,15 балів за 1 заняття для заочної форми навчання)	Разом	40 (20 балів – 4 письмові анотації англійською мовою протягом семестру (5 балів за кожну). та 20 балів – лексико-граматичні тестові завдання рівня С1 на множинний вибір (1 бал за кожну вірну відповідь))	100
2) 45 балів – а) 20 балів – усний переклад автентичних текстів за фахом (підготовлене індивідуальне читання); б) 25 балів – усне анотування англійською мовою автентичних текстів за фахом * Опрацювання протягом семестру з поточною перевіркою викладачем індивідуального читання (600000 др.знаків), що фіксується у заліковій книжці з прийому позааудиторного читання з англійської мови, є допуском до заліку			

2-й семестр

Поточний контроль, самостійна робота		Залік	Сума
1) 15 балів – відвідування занять з опрацюванням лексико-граматичного матеріалу рівня С1 та роботою з	Разом	40 (1) 10 балів – лексико-	100

<p>текстами рівня C1 формату IELTS (0,5 балів за 1 заняття для денної форми навчання; 1,5 балів за 1 заняття для заочної форми навчання)</p> <p>2) 10 балів – лексико-граматичні тести на множинний вибір (2 за 5-бальною шкалою, помножені на коефіцієнт 2)</p> <p>3) 35 балів – а) написання матеріалів конференції англійською мовою (5-7 сторінок / 8000-10000 др. зн.) за темою наукового дослідження з публікацією у відповідному збірнику матеріалів конференції (20 балів); б) участь у конференції англійською мовою у поточному навчальному році (усна доповідь), що підтверджується відповідним сертифікатом (15 балів).</p> <p>*Пропонується участь у Всеукраїнській науковій конференції з міжнародною участю «Academic and Scientific Challenges in the 21st Century», що організується кафедрою англійсько мови факультету іноземних мов ХНУ ім. В.Н.Каразіна у рамках реалізації проекту 2.10 «Англійська мова в освітньому просторі» Стратегії розвитку університету на 2019-2025 роки. Приймаються й результати участі в інших конференціях відповідного рівня.</p> <p>1) 10 балів – лексико-граматичний тест рівня C1 на множинний вибір (20 питань). За кожну вірну відповідь нараховується 0,5 балів.</p> <p>2) 10 балів – читання рівня C1 у форматі IELTS (20 контрольних питань x 0,5) – 2 тексти: текст А (10 питань (7 питань T F NG + 6 питань на заповнення пропусків лексичними одиницями з тексту); Текст В (3 питання на множинний вибір + 4 питання на заповнення пропусків лексичними одиницями з тексту).</p> <p>3) 10 балів – співбесіда англійською мовою з питань наукового дослідження і фаху. Оцінюється за 5-бальною шкалою з коефіцієнтом 2. 4) 10 балів – письмова анотація англійською мовою тексту загальнонаукового характеру українською мовою. Оцінюється за 5-бальною шкалою з коефіцієнтом 2.</p>	60	<p>граматичний тест рівня C1 на множинний вибір (20 питань). За кожну вірну відповідь нараховується 0,5 балів.</p> <p>(2) 10 балів – читання рівня C1 у форматі IELTS (20 контрольних питань x 0,5) – 2 тексти: текст А (10 питань (7 питань T F NG + 6 питань на заповнення пропусків лексичними одиницями з тексту); Текст В (3 питання на множинний вибір + 4 питання на заповнення пропусків лексичними одиницями з тексту).</p> <p>(3) 10 балів – співбесіда англійською мовою з питань наукового дослідження і фаху. Оцінюється за 5-бальною шкалою з коефіцієнтом 2.</p> <p>(4) 10 балів – письмова анотація англійською мовою тексту загальнонаукового характеру українською мовою. Оцінюється за 5-бальною шкалою з коефіцієнтом 2.)</p>	
--	----	---	--

ПРИМІТКА: Фінальна оцінка за іспит виводиться шляхом додавання балів за кожну з 4-х частин (за 10-бальною шкалою кожна) за умови, що здобувач отримав не менш 5 балів за кожен з видів роботи. Якщо хоча б за один з компонентів іспиту здобувач отримав менше 5 балів, екзамен вважається не складеним.

Структура, зміст та критерії оцінювання іспиту з іноземної мови:

Перша (письмова) частина екзамену складається з:

- 1) лексико-граматичного тесту на множинний вибір (20 питань). Час виконання – 30 хвилин;
- 2) читання рівня C1 у форматі IELTS (20 питань). Час виконання – 40 хвилин.

Друга частина екзамену складається з:

- 1) співбесіди англійською мовою з питань наукового дослідження і фаху;

2) письмової анотації англійською мовою тексту загальнонаукового характеру українською мовою. Обсяг тексту для анотування – 2000-2500 друкованих знаків. Обсяг анотації – 500 знаків. Час виконання – до 40 хвилин.

Критерії оцінювання:

1) Лексико-граматичного тесту на множинний вибір (20 питань)

Кількість штрафних балів	Оцінка
0	10
1	9,5
2	9
3	8,5
4	8
5	7,5
6	7
7	6,5
8	6
9	5,5
10	5
11	4,5
12	4
13	3,5
14	3
15	2,5
16	2
17	1,5
18	1
19	0,5
20	0

За одну невірну відповідь зараховується 0,5 штрафних балів. Максимальна кількість балів – 20.

2) Читання рівня C1 у форматі IELTS (20 питань x 0,5) – 2 тексти: текст А (10 питань (7 питань Т F NG + 6 питань на заповнення пропусків лексичними одиницями з тексту); Текст В (3 питання на множинний вибір + 4 питання на заповнення пропусків лексичними одиницями з тексту).

3) Співбесіди англійською мовою з питань наукового дослідження та фаху:

Критерії, за якими оцінюється усна відповідь	Оцінка
Аспірант надає повну, зрозумілу, зв'язну відповідь, яка є структурованою (містить вступ, детальну інформацію та заключну частину). Вимова є правильною. Аспірант коректно використовує лексичні та граматичні одиниці.	5
Аспірант надає повну, зрозумілу, зв'язну доповідь, яка є структурованою (містить вступ, детальну інформацію та заключну частину). Вимова є правильною, але допускається наявність кількох (до 5) незначних помилок у вимові, якщо вони не перешкоджають розумінню відповіді. Аспірант коректно використовує лексичні та граматичні одиниці, але допускається наявність кількох (до 3) незначних помилок кожного типу, якщо, вони не перешкоджають розумінню відповіді.	4
Аспірант надає інформацію, стосовно свого наукового дослідження, але не у повному обсязі або порушуючи принцип зв'язності. Відповідь не є чітко структурованою. У вимові аспірант робить значну кількість (більше 5) помилок у вимові, у тому числі серйозних, тобто таких, які заважають розумінню відповіді. Аспірант використовує лексичні та граматичні одиниці некоректно (робить більше 3 серйозних помилок кожного типу).	3

Аспірант не надає відповіді взагалі або надає лише фрагментарні не пов'язані між собою речення із великою кількістю лексичних, граматичних помилок та помилок у вимові, що перешкоджає розумінню відповіді у цілому.	2
--	----------

3) Письмової анотації англійською мовою україномовного тексту загальнонаукового характеру. Обсяг анотації – 500 знаків.

Критерії, за якими оцінюється усна відповідь	Оцінка
Анотація за обсягом є достатньою (500 +/- 10%). Аспірант надає повну, стислу, зрозумілу, добре структуровану анотацію, коректно використовує наукову та загальнонавчальну лексику та граматичні одиниці. При цьому допускається невелика кількість граматичних, лексичних та орфографічних помилок (до 2 кожного типу), якщо вони не заважають розумінню анотації.	5
Анотація за обсягом не є достатньою (500 знаків – 20%). Аспірант надає стислу, зрозумілу, добре структуровану анотацію, відносно коректно використовує наукову та загальнонавчальну лексику та граматичні одиниці. При цьому допускається певна кількість граматичних, лексичних та орфографічних помилок (до 4 кожного типу), якщо вони не заважають або частково заважають розумінню анотації.	4
Анотація за обсягом не є достатньою (500 знаків – 40 %). Аспірант надає інформацію не повністю, з порушенням принципу зв'язності. Анотація не є чітко структурованою. Аспірант робить велику кількість лексичних, граматичних та орфографічних помилок (5 та більше кожного типу), які частково заважають розумінню анотації.	3
Анотація за обсягом є замалою (500 знаків – більше 40 %). Аспірант не надає анотації взагалі, або анотація містить не пов'язані між собою речення із великою кількістю помилок усіх типів, що перешкоджає розумінню анотації.	2

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Бахов І.С. Англійська мова для аспірантів та здобувачів / І.С. Бахов. – Київ: ДП «Видавничий дім «Персонал», 2008. – 276 с.
2. Навчально-довідковий посібник з англійської мови для аспірантів / Укладачі: Денисюк Н.Р., Кухарська В.Б., Плавучька І.Р., Федак С.А. – Тернопіль: 2016. – 124 с.
3. Лищенко Л.Л. Навчальний посібник для аспірантів немовних факультетів "Practice in scientific reading"/ Л.Л. Лищенко, В.О. Ужик, О.А. Сергеева. – Харків: ХНУ ім.В.Н. Каразіна, 2004. – 120 с.
4. Липко З.М. "Test your English" (Vocabulary and grammar)/ З.М. Липко, А.В. Ковалева. – Навчальний посібник з тестування лексики та граматики для студентів та аспірантів немовних ВНЗ. – Харків, ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2005. – 120 с.
5. Murphy R. English Grammar in Use/ R. Murphy – Cambridge: Cambridge University Press, 2017. – 392 с.
6. Foley M. Longman Advanced Learners' Grammar / M. Foley, D. Hall. – Pearson Education (Longman), 2018. – 384 p.
7. Аутентичні тексти за фахом.

Додаткова

1. Хименко В.В. Навчальний посібник для аспірантів з англійської мови "Practical guide for postgraduates"/ В.В. Хименко. – Харків, ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2015. – 113 с.
2. Одаренко Н.Ю. Навчально-методичний посібник з граматики англійської мови «Грамматичні труднощі перекладу» (для студентів старших курсів фізичних спеціальностей та аспірантів)/ Н.Ю. Одаренко, Н.О.Лешньова. – Харків, ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2001. – 52 с.
3. Беляєва Е.Ф. Учбовий посібник для аспірантів медичних спеціальностей (Improve your grammar)/ Е.Ф. Беляєва, Л.М. Христенко. – Харків, ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2002. – 84 с.
4. M. Swan, C. Walter. How English Works. – Oxford : Oxford University Press, 2018. – 358с.

5. Evans V. Enterprise. Grammar 4// V. Evans, J. Dooley. – London: Express Publishing, 2016. – 160 p.
6. Wallwork A. English for academic research: Grammar, Usage and style / A. Wallwork. – NY: Springer, 2013. – 252 p.
7. Hewings M. Cambridge academic English. An integrated skills course for EAP. Upper Intermediate / M. Hewings. – Cambridge: Academic Publishing, 2012. – 176 p.
8. IELTS 12 Academic with answers. – Cambridge: Cambridge University Press, 2017. – 136.
9. Geyte E. Reading for IELTS / E. Geyte. – London: Harper Collins Publishers, 2015. – 144 p.

Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Bell English Online [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bellenglish.com/>
2. English with the BBC Service [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bbc.co.uk/worldservice/learningenglish/index.shtml>
3. Oxford University Press [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.oup.co.uk/>
4. OUP online [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: [http://www.oup.com/online/Oxford DNB, online references, etc.](http://www.oup.com/online/Oxford_DNB_online_references_etc)
5. Longman Dictionary [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kdoceonline.com/>
6. Internet Grammar of English (very academic)[Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ucl.ac.uk/internet-grammar/home.htm>
7. English Grammar and Writing online [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.edufind.com/english/grammar/>
8. Good tests and exercises in English Grammar [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.usingenglish.com/online-tests.html>
9. Vocabulary and Grammar Exercises online [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.roseofyork.co.uk/learning.html>
10. English for learners [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.churchillhouse.com/english/learners.html>
11. What is the latest news in the Guardian? [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: British Press online <http://www.wrx.zen.co.uk/britnews.htm>
12. What is the word of the day? Oxford Dictionaries online...[Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.askoxford.com/>
13. Enjoy English idioms with Cambridge University Press CUP Activity Page [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dictionary.cambridge.org/activity.htm>
14. Basic English Sentence Structures. [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.scientificpsychic.com/grammar/enggram2.html>
15. Practice on Tenses [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://unit3english.blogspot.com/2011/02/tenses-complete-study.html>
16. VOICE- ACTIVE AND PASSIVE [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://unit3english.blogspot.com/2011/02/voice-active-and-passive.html>
17. Quick Grammar Reference [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://learnenglish.britishcouncil.org/en/quick-grammar>
18. Easy English 4U <https://www.youtube.com/channel/UCRn9xrl65xmoRau6yxZz4Mg>
19. VOA Learning English. Learn American English and Much More [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.voanews.com/learningenglish/home/>
20. BBC Learning English [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bbc.co.uk/worldservice/learningenglish/language/>
21. Engvid <http://www.engvid.com/english-resources/>
22. Educator.com [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.youtube.com/user/EducatorVids3>
23. English Grammar Reference and Exercises <http://www.ego4u.com/en/cram-up/grammar>
24. Guide to Grammar and Writing http://grammar.ccc.commnet.edu/grammar/quiz_list.htm
25. How to write a good essay <http://www.youtube.com/watch?v=liyFKUFCQno>
26. Academic presentation language <https://www.youtube.com/watch?v=wAU1Vi2Bq-Q>